

INTERPELLATION 2/2001 rd

Åtgärder för att trygga kommunernas ekonomi och service

Till riksdagen

Färska uppgifter visar att det ekonomiska läget ute i kommunerna har stramats åt på ett oväntat sätt. I hela 194 kommuner med sammanlagt drygt en miljon invånare räcker inkomsterna inte till för att ens täcka de löpande utgifterna. Samtidigt mår några kommuner exceptionellt bra tack vare samfundsskatten, som ökat i rasande takt.

Regeringarna Lipponen har med sin egen verksamhet bidragit till den ökande klyftan mellan kommunerna. I sitt program lovade Paavo Lipponens andra regering ta tag i problemen. Ändå har regeringen varit förvånansvärt oberörd och låtit situationen tillspetsas.

Förväntningarna var högt ställda när utredningsman Pekkarinen fick uppdraget att utreda hur kommunernas basservice skall kunna säkerställas. I början av året lade utredningsmannen fram förslag till åtgärder för att stabilisera och balansera upp den kommunala ekonomin. En arbetsgrupp har lagt fram ett eget förslag till ändringar i arrangemanget för återbäring och återkrav av moms. Men regeringen var inte kapabel att fatta några beslut utifrån förslagen.

Det har varit en stor besvikelse att regeringen är så oförmögen att genomföra reformerna. Nu har regeringen dessutom tillsatt en ny utredningsgrupp. I stället hade det behövts snabba insatser för att trygga kommunernas ekonomi.

Medan kommunerna väntar att staten skall ta itu med saken och göra något för att få den kommunala ekonomin i balans har de varit tvungna att ta till kortsiktiga sparbeslut. Skolor dras in, lärare och social- och hälsovårdspersonal permitte-

ras eller sägs upp och om man får tro nyheterna från de senaste dagarna har vi alla dessa problem framför oss igen.

Mer än två tredjedelar av alla kommuner uppvisade ett förlustbringande bokslut för förra året. Många kommuner är i så stort ekonomiskt trångmål att de har svårt att balansera upp sin ekonomi i överensstämmelse med kraven i kommunallagen.

Nuläget är resultatet av många bidragande faktorer. De största orsakerna är de orimligt stora nedskärningarna i statsandelarna och skatteinkomsterna, statsandelsreformerna under Paavo Lipponens första regering och de ändrade grunderna för utdelning av samfundsskatten. Genom dessa åtgärder fick regeringen till stånd en orättvis minskning i kommunernas inkomster.

De minskade statsandelarna har slagit hårdast mot de kommuner där skatteinkomsterna ökat minst eller till och med sjunkit. Reellt sett var det sammanlagda beloppet för skatteinkomsterna och statsandelarna 1999 lägre än i början av decenniet i drygt 300 kommuner. Det visar klart och tydligt att staten gjort ett beräkningsfel i sina kommunala besparingar.

Sedan fördelningskriterierna för samfundsskatten ändrades har ekonomin i de flesta landsbygds- och skogsdominerade små kommunerna befunnit sig i fritt fall. Ändringen satte över lag fart på den kraftiga centraliseringen och den okontrollerade utflyttningen. Befolkningsunderskottet har smulat sönder kommunernas inkomstbas. Också många kommuner med ett inflytt-

ningsöverskott har råkat i trångmål eftersom just de har ett stort behov att bygga upp servicen.

Servicen har redan nu fått allvarliga törnar i många kommuner på grund av det dåliga ekonomiska läget. Det kör ihop sig inom hälsovården och operationsköerna växer allt medan kommunerna inte har råd att anställa tillräckligt med vårdpersonal. Sjukhusen måste skicka hem patienter för tidigt och långtidssjuka får inte alltid den adekvata vård de behöver.

På 1990-talet drogs i medeltal 80 grundskolor in per år, när takten var som mest uppskruvad hela 136 skolor. Nu hotas också små gymnasier av indragning. Undervisningsgrupperna har blivit för stora på grund av indragningarna och sparåtgärderna. Special- och stödundervisning är så gott som ett minne blott, detsamma gäller klubb-timmarna. När resurserna tar slut står lärarna inför en orimlig uppgift.

Redan för två år sedan gav regeringen i sitt program löften om åtgärder för att säkerställas-

servicen. Inte minst statsminister Lipponen bedyrade den första tiden att det nu var dags att satsa på den kommunala servicen. Men regeringspolitiken går stick i stäv med hans bedyranden. Med sitt rambeslut hotar regeringen att skära bort hälften av indexjusteringen av kommunernas statsandelar för nästa år. Regeringens göranden och låtanden står i bjärt kontrast till regeringsprogrammet och ministrarnas löften och bedyranden.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § Finlands grundlag framställer vi följande interpellation för att besvaras av den behöriga ministern:

Vilka omedelbara åtgärder tänker regeringen vidta för att förhindra att kommunerna drabbas av en ekonomisk kris och för att ge dem lika möjligheter att tillhandahålla socialvård, hälsovård och utbildning för medborgarna?

Helsingfors den 20 april 2001

Mauri Pekkarinen /cent
Mirja Rynnänen /cent
Juha Korkeaoja /cent
Hannu Aho /cent
Olavi Ala-Nissilä /cent
Sirkka-Liisa Anttila /cent
Maria Kaisa Aula /cent
Liisa Hyssälä /cent
Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
Anneli Jäätteenmäki /cent
Timo Kalli /cent
Kyösti Karjula /cent
Tanja Karpela /cent
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Mari Kiviniemi /cent
Katri Komi /cent
Ossi Korteniemi /cent
Seppo Kääriäinen /cent
Seppo Lahtela /cent
Markku Laukkanen /cent
Paula Lehtomäki /cent

Jari Leppä /cent
Mika Lintilä /cent
Hannes Manninen /cent
Kari Myllyniemi /cent
Tero Mölsä /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Pekka Nousiainen /cent
Lauri Oinonen /cent
Osmo Puhakka /cent
Antti Rantakangas /cent
Aulis Ranta-Muotio /cent
Juha Rehula /cent
Markku Rossi /cent
Pauli Saapunki /cent
Mauri Salo /cent
Hannu Takkula /cent
Matti Vanhanen /cent
Jukka Vihriälä /cent
Pekka Vilkuna /cent
Matti Väistö /cent
Jaana Ylä-Mononen /cent
Jouko Jääskeläinen /fkf

IP 2/2001 rd — Mauri Pekkarinen /cent m.fl.

Päivi Räsänen /fkf
Sakari Smeds /fkf
Leea Hiltunen /fkf
Toimi Kankaanniemi /fkf
Bjarne Kallis /fkf

Marja-Leena Kemppainen /fkf
Leena Rauhala /fkf
Ismo Seivästö /fkf
Sulo Aittoniemi /alk
Raimo Vistbacka /saf